

Orijinal Olanın Yerini Hiçbirşey Tutamaz

Herhangi bir değişiklik olmazsa 1 Ocak 1999 sabahı bir taraftan akşamın yorgunluğunu üzerimizden atmaya çalışır diğer taraftan yeni yılla ilgili umutlarımızı tazelerken ilaçta patenle de tanışmış olacağız. Yani sizler bu satırları okurken patentli yaşama geçmiş olacağız. Hükümet-lotoların oynandığı şu günlerde bir değişiklik olma olasılığı ise neredeyse güneşin batıdan doğmasıyla eşdeğer görünüyor.

Gerçi patente geçiş ertelense dahi birşeylerin değişebileceğini düşünmek biraz safdillik olacak sanırım. Çünkü 1963 Ankara Anlaşması'nda yani 35 sene önce patente geçiş tarihi belirlenmiş olmasına karşın bu olaya hazırlık olarak ne siyasi otorite birşeyler yaptı ne de ilaç sektörü. Daha doğrusu yerli ilaç sektörü. Eğer kendilerine sorarsanız çok büyük yatırımlar yapıp büyük ve modern tesisler kurdular.

Gerçekten de ilaç piyasasında söz sahibi olan yerli firmalar çok paralar harcayıp büyük ve modern tesisler kurdular. Ancak bu tesislerin kurulmasına öncelikli amaç; gümrük birliği ve ilaçta patentin kabul edilmesinden sonra, halen ilişki içinde oldukları çok uluslu firmaların patentli ürünleri yardımıyla piyasaya tamamen egemen olmaktı.

Ancak bu yanlış hesabın bedelini hep birlikte ödeyeceğiz.

Patentin yürürlüğe girmesiyle birlikte (özellikle bekletilen) çok sayıda patentli ilaç getirilecek ve eski ilaçların var olan eşdeğerlerinin bir an önce eskitilip ömürlerinin dolması sağlanacak. Bu nedenle ellerindeki ilaçlardan medet uman firmalar çok kısa sürede hayal kırıklığına uğrayacaklar.

Bu süreyi uzatabilmenin tek yolu Türk Tabipler Birliği ile Türk Eczacıları Birliği'nin eylem birliği yaparak piyasaya yeni sürülecek olan patentli ilaçlara karşı direnç gösterebilmesi ile mümkündür.

Ancak bu arada patentin daha kolay ve daha çabuk kabullenilmesini isteyen çok uluslu ilaç firmaları da bunu sağlamak için boş durmuyorlar. Örneğin bu firmaların son zamanlarda çok sık kullanmaya başladıkları bir slogan var:

ORJİNAL OLANIN YERİNİ HİÇBİR ŞEY TUTAMAZ.

Bu sloganın amacı eşdeğer ilaçlar konusunda insanlarda kuşku uyandırmak, bu şekilde oluşabilecek direnci kırmak ve patentli ilaçların daha kolay kabullenilmesini sağlamak. Soğuk savaş döneminin en sık kullanılan yöntemidir; insanların değer yargıları ve inançları konusunda kuşku yaratıp onları kolayca şekillendirilebilecek kıvama getirmek. Patent olayında da aynı yöntem uygulanıyor; bizlerin eşdeğer ilaçların aynı oranda etkili olamayacağı endişesiyle patentli ilaçları tercih etmemiz hedefleniyor. Ve bu yapılırken birçok kural ve yasa da ihlal ediliyor. Örneğin bu reklamda emziren bir anne ve bebek kullanılabilir. Örneğin eşdeğer ilaçlar kanıt olmadan etkisizlikle suçlanabiliyor.

Her ne kadar aynı etken maddeyi aynı oranda içeren ilaçların aynı biyolojik etkinlikte olmayabileceği doğru olsa da, bu gerçek eşdeğer ilaçların daha az etkili olduğunu kanıtlamaz. Eğer bu doğru olsaydı bazı yerli firmalarımız ellerindeki patentli ve pahalı ilaçların ucuz eşdeğerlerini üretip SSK satışlarında kullanmazlardı.

Biyoyararlanım çalışmaları sonucu aksi kanıtlanıncaya kadar aynı etken maddeyi aynı oranda içeren bütün ilaçlar bizim için biyolojik olarak eşdeğerdir ve patentli ilaçlar tedavide en son tercih edeceğimiz ilaçlar olmalıdır.

Ecz. İbrahim Şumnu